

pak dejanski, naj se ustanovi spodobno število slovenskih gimnazij in realk, vsaj nekoliko skraja.

Tudi olikan Slovenec neče se odtujiti in umikati svojim bratom, on hoče tudi, ako se vrne in si ta ali oni poklic izvoli, živeti v vednej zvezi z ljudstvom — nemški jezik ne sme temu zavira biti.

Naj se da Slovencem priložnost, oni hočejo pokazati, da so zreli za srednje šole, za slovenska učiteljsišča, za slovenski uradni jezik.

Visoki državni zbor naj torej blagovoli to prošnjo preudarjati in ukreniti, kar nam je treba.

Občina trg Braslovče 5. marca 1882.

Sledijo podpisi.

Petrolej.

II. Finančni minister je spoznal, da zamore državna blagajnica precej dohodkov pridobiti, ako se petrolej še bolje obdači, to pa brez posebnih sitnob, težav in krivic. Petrolej je precej težek, se pošilja v zabojih; uže daleč diši. Zavoljo teh lastnostij ga ni mogoče financierjem zakriti ali kot „konterband“ čez mejo spravljati. Colnina ali davek se toraj zelo gotovo, leško, brez posebnih stroškov pobere, kar pri drugih davkih ni tako ugodno.

L. 1878 navrgla je se colnina 3 fl. v zlatu na 1 meterski cent tujega petroleja. To je dalo državnej blagajnici l. 1880 dohodkov 3,828.000 fl. v zlatu ali 4½ milijona goldinarjev v srebru. Vkljub temu pa cena petroleju ni poskočila, ampak tuji podjetniki so dali več petroleja iz zemlje izplati in sčistiti in z manjšim lastnim dobičkom v Avstrijo prodati. Naša državna blagajnica je toraj z večjo colnino le nekaj dobička dobila, katerega bi sicer bili tuji podjetniki ali pa trgovci v žep djali. Cena petroleju ostala je stara. Tako bo tudi sedaj.

Naši poslanci pritrdivši finančnemu ministru niso drugače ravnali, kakor ravnajo v drugih državah, ki od petroleja pobirajo veliko colnino: Francoska 37—47 frankov (15—19 fl.) v zlatu, Italija 27—28 lir (11 fl.), Ruska 3 rublje (5 fl.); Avstrija pa do sedaj samo 3 fl.

Druga prednost večjega obdačenja na petrolej je, da ono zadene največ in najboljše le premožnejše ljudi, ker ti največ in najfinšega petroleja požgejo. Ubožnejši človek rabeč svetilnico z dušico 3 linije široko potrebuje na leto 12—13 kilo petroleja; premožnejši rabijo večje svetilnice z dušicami od 11 linij in še več širokimi ter potrebujejo pri takšnej svetilnici najmenje 44 kilo petroleja. In takšne gospode je vse polno po mestih in trgih. Celo prav in pravično pa je, da se debelejšje mošnje pritegnejo k večjim doneskom za državne stroške. Pri nobenej dači, kakor pri petroleji, ni mogoče tako pravično zavoljo obdačenja postopati. Tukaj je svota davka primerna dačnej

moči obdačencev; bogatec plačuje več nepremožnej menje!

Državnih stroškov je letos zopet 37 milijonov več, kakor dohodkov, ker prvih ni mogoče hipoma skrčiti. Liberalci so v 20 letih toliko dolžnostij državi naložili, na primer toliko novih uradov in uradnikov uvedli, da brez krivičnosti ne gre jih takoj zatreti. Potroški morajo biti pokriti ali z novimi dolgovi ali novimi dačami, ker stare ne dosegaajo. Toda direktnih davkov t. j. gruntne dače, hišne, pridobitinske, dohodninske sedanje ni mogoče više gnati. Večjo užitnino navreči na meso, vino itd. tudi ne kaže. Zato je pametno, da se novi ali večji indirektni davek navreče na reči, pri katerih je to brez krivičnosti in z uspehom mogoče in to je zraven drugih tudi petrolej. Colnina se po nasvetu finančnega ministra pozviša od 3 na 10 fl. od meterskega centa. To bo dalo državnej blagajnici v letu namesto 3¾ milijona celih 11—12 milijonov goldinarjev. To bo precej pomagalo, direktnega zlasti gruntne davka pa ne bo treba pozvišati. Naši poslanci slovenski bili so teh misli in prav so imeli. Sedaj še naj borzo primejo!

Gospodarske stvari.

Oranje.

Že se zopet vzdiguje pod sinje nebo mili škorjanček prepevaje: „Orji, orji, orji.“ Čas oratve je letos prej prišel, ko druga leta, ker je nam zima tako mila bila. Oranje je sicer najtežavnejše delo kmetovalčev, pa tudi najmenitnejše, ker je od prave oratve obilnejši ali pičlejši pridelek skoraj ves odvisen. Toraj hočemo tukaj nekoliko besed o pravem oranji spregovoriti.

Mnogo jih je naših kmetovalcev, ki svoje polje vse preplitvo orjejo, in sicer tudi takrat, kedar jedno in isto silje posevajo, vsakokrat jednako plitvo, da bi si tudi zemlja globokejšje oranje pripuščala. Oboje pa ima škodljive posledke. Vedno se le najgornjejšje plasti prsti s plugom preobračajo in z brano vzrahljajo in tako jedino le te posejanim rastlinam v živež pristopne storé. Globokejšje plasti pa ostajajo vedno neporabljene. Pa tudi lepo prosojevanje takih rastlin, katerih korenine globokeje sezajo in iz njih svoj živež vlečejo, je s takim oranjem zabranjeno in nemogoče narejeno, ali vsaj zelo zmanjšano in oslabiljeno. Da se te in jednake napake zabranijo in odstranijo, je treba primernejšega oranja. In v tak poduk je ta sestavek namenjen.

Za posejatev večjega dela silja se zemlja po večkratnem oranji pripravljati. Od tega ravnala se le takrat odstopi, če nekatere rastline manj rahlo zemljo zahtevajo, t. j. kakor skušnja kaže, tudi že po jedenkratnem oranji dobro prospevajo, ali pa po drugih, n. pr. okopavnih sadežih že tako vzrahljano zemljo najdejo, da v nji lepo rastejo.